

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Basilea Sacra Sive Episcopatvs Et Episcoporvm
Basileensivm Origo Ac Series**

Sudan, Claudio

Brvntrvti, 1658

2. S. Pantalus Mart.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11463

*Anno
Christi
346.*

injuriâ exciderunt, ita ut nullius memoria in Episcoporum Catalogis, aliisve priscis monumentis extet, præterquam S. Pantali, quem vulgo primum vocant Episcopum Basilensium, martyrij coronâ illustrem.

S. PANTALVS

Rauracorum Episcopus

II.

S. Pantulum (si Iacobo Mennels credimus) è Comitum Froburgensium prosapia & numero sanctorum Habsburgici sanguinis, apud Agrippinenses Vbios extre-
mum supplicium tuendæ fidei gra-
tiâ fortiter tulisse, unà cum undecim
Virginum millibus, paris triumphi
consortem, testantur Bonfinius De-
cad. 2. lib. i. Petrus de Natalibus Epi-
scopus Esquelinus lib. 9. c. 87. Petrus
Cratepolius lib. i. de Germaniæ Epi-
sco-

*Anno
Crisci
306.* scopis, quorum testimonio accedit
continuata haec tenus traditio Basileensis Ecclesiae, quæ XII. Octob. in
Breviario, Missa, & Martyrologio,
Antistitis huius sui memoriam ritu,
ut vocant, duplice, celebrat, ciùsque
venerandum caput Coloniæ transla-
tum Basileam VI. Id. oct. ad hunc
usque diem asservatur. Addit Crate-
polius S. Pantalum in Bisuntina Ec-
clesia prius initiatum, cœptam inde
Diœcesin novam Evangelico pre-
cōnio, in vera fide & divinis humanæ
salutis mysteriis, non modò confir-
mâsse sed etiam magnis incremen-
tis propagâsse. Sancti viri cineres
sacri jacent in æde Machabæis He-
roibus dicata Coloniæ extra anti-
quæ urbis mœnia, juxta illam pla-
team, quæ ob SS. Virginum stragem,
à posteris platea sanguinis appella-
tur. Eodem ferè sensu Lect. I V.
Proprij Basileensis, ut vocamus

com.

communiter, ad XII. Octob. sancti Pantali vitam breviter ita perstringit. <sup>Anno
christi
346.</sup>
S. Pantalus omni virtutum & literarum genere ornatus, Ecclesiae Basileensi Episcopus constitutus, omnia veri & boni Pastoris officia diligenter implevit. Christianae vero religioni propaganda adeo deditus fuit, ut nihil, quod ad ipsam augendam pertinere iudicabat, etiam certissimo vitae proposito periculo intermisserit. Tandem rebus in Ecclesia ritè dispositis, secundo flumine Coloniam delatus, ab Hunnitum Germaniam vastantibus, pro Christi nomine, cum S. Ursula, & reliquo illo sacrarum Virginum Choro trucidatus est. Corpus eius apud Machabeos honorifice asservatur. Caput inde Basileam translatum est VI. Idus Oct. quo diesolemnis eius recolitur memoria. B Et

Anno
Christi
³⁴⁶ Et quamvis satis certum videtur,
 sanctum Præfulem Pantalum unà
 cum undecim millibus Virginum,
 affectum Martyrio fuisse : contro-
 vertunt tamen inter se pugnantibus
 sententiis historici, quo id tempore,
 quove anno acciderit. Existimant
 nonnulli, Virginum, adeoque & S.
 Pantali fusum barbarorum imma-
 nitate sanguinem anno Christi 238.
 Verùm à Baronio refelluntur tom. 2.
 ad annum 237. & Cranzio in Metro-
 poli, nec immeritò. Quotquot e-
 nim è veteribus hanc historiam vel
 leviter attigerunt, unanimi consen-
 su asserunt, Virginum hoc sodaliti-
 um interemptum ab Hunnis; quæ
 tamen gens ea ætate in Gallia & Ita-
 lia penitus incognita fuerit. Nam
 140. post annis, Hunni (quemad-
 modum veterum testimonio tom.
 4. ostendit Baronius) sub annum
 376. regiones trans Istrum sitas, in-
 numera-

*anno
Christi
340.*

numerabilibus copiis primūm in-
undārunt, permittente id Valente
Imperatore, cuius indulgentiā, uti
per legatos suos illi petierant, Thra-
ciam licenter occupārunt. Ammia-
nus Marcellinus, sub Constantio,
Juliano, Valente & Gratiano, & mi-
les & clarus sui temporis scriptor,
ita de Hunnis l. 31. loquitur. *Hun-*
norum gens veteribus monumentis le-
viter nota, ultra paludes Maeotidas
glacialem Oceanum accolens, vagi-
bundi usque Achaiam pervenerunt,
Gratiano IV. & Merobaude Coss.
anno 377. Eorum inde mores de-
pingit, bellaque cum Gothis gesta.
Thracia nimirum & toto pene Ori-
ente, usque novis attrito cladibus,
occiso Valente Imperatore, totoque
exercitu Romano prope Adrianopo-
lim fugato, cum eam urbem & Con-
stantinopolim frustri tentassent,

B 2 mutatis

Anno Christi ³⁴⁶ mutatis consiliis, per subiectas septentrionali Provincias effusi, immensis graves spoliis & prædis, & ad ipsas Alpium Iulianarum radices, quas Antiquitas olim Venetas appellabat, facile pervenerunt. S. Hieronymus eiusdem ætatis, de hac prima Hunnorum eruptione, ita scribit ad Oceanum de morte Fabiolæ.

Ecce, subito discurrentibus Nunciis, Oriens totus intremuit, ab ultima Mæotide, inter glacialem Tanaim, & Massagetarum immanes populos, ubi Caucasi rupibus feras gentes Alexandri claustra cohibent, erupisse Hunnorum examina quæ pernicibus equis, hoc illucque volitantia, cædis pariter & terroris omnia complerent.

Ex quibus evidens est, S. Vrsulam anno 238. non esse ab Hunnis imperfectam, quandoquidem ea gens

gens primū anno 376. Romanas Provincias bello infestare cœperit. Ad hæc, quis sibi persuadeat (quod tamen asserunt nonnulli) anno 238. quo Maximinus tertiam post Neronem & Domitianum persecutio-nem in Christianos crudelis exercebat, teste Eusebio lib. 6. c. 20. tot Virginum millia, dum cladibus passim & incendiis fœdum in modum de-vastarentur Romanæ Provinciæ, per media pericula Romam pietatis causâ, penetrare temerè adeo voluissse? Certè ea tempora non erant, quibus longinquum hoc iter eas suscipere conveniret, cùm & ipsi Pontifices supremi, tribus post Chri-stum sæculis, se, & sacra cryptis & locis secretioribus, contra Gentiliū Imperatorum iniurias, & militum furorem tutiùs illatebrarent. Acce-dit, quòd probabiliter eâ ætate, stan-te adhuc & florente Rauracorum

B 3. Augu-

*Anno
Christi
346.*

Anno Christi 386 Augusta, nulladum fuerit Basilea, cuius scilicet solo castri nomine, tunc temporis, prima extet memoria apud Ammianum lib. 30. sub annum Christi 377. Ex quo verisimili-
ter coniucimus, Julianum Apostata-
tam, vel Valentinianum, prima Basileae
fundamenta jecisse, quæ paulatim,
ab eversa veteri Rauricorum Au-
gusta, sua incrementa ceperit. Bea-
tus Rhenanus lib. i. rerum German.
existimat, Augustam funditus diru-
tam fuisse ab Allemannis & Francis,
qui Attilam secuti, appendix funesta,
Germaniam primam, & secundam
citeriorem, cum ditionis Sequano-
rum parte maxima occuparunt, eo-
démque tempore Vindonissam e-
versam, Aventicum, Forum Iulij &c.

Sentiunt alij cum Baronio, qui
eam historiam refert ad annum
Christi 387. Verum ut improbabili-
tem sententiam reiicit Hermannus
Fleyen

Fleyen Coloniensis, in Appendice
tom. 4. de vitis Sanctorum à Lippe-
loo conscriptis. Est tamen vero si-
milior quam prima; quandoqui-
dem rationibus primam opinio-
nem oppugnantibus non æquè pre-
mitur.

Tertia opinio præ ceteris dua-
bus magis probatur: Sanctam Vr-
sulam cum S. Pantalo, Martyrij de-
cuss consecutam anno 451. Ita sentit
Sigebertus in Chronico, Otho Fri-
singensis lib. 4. c. 28. Sabellicus in
Martiano, 8. Enneadis lib. 2. Bonfi-
nius de rebus Vngaricis lib. 5. Caro-
lus Sigonius lib. 13. de Occidentali
Imperio & alij plures. Quibus ac-
cedunt recentiores Sebastianus Ver-
ronius Friburgensis Helvetius in
Chronicis suis. Iodocus Coccius
Societatis IESV in Dagoberto præ-
vio c. 5. Et his omnibus exactius
Hermannus Fleyen loco cit. ubi non

Anno Christi M. CCCC. XXII. de tempore solum ac loco supplicij SS. Virginum, sed & de aliis, quæ ad hanc historiam spectant, copiosissime disserit. Consentit ipsum vetus Breviarium Basileense, ex quo legere est, S. Pantulum, imperante Martiano Orientali Imperatore, mortem & Martyrium oppetiisse. Taceo, hanc opinionem non illis implicari difficultatibus, à quibus vix poterunt expediri priores duæ. Certè Attila, Baronio teste, & auctoribus ab ipso citatis tom. 6. Valentiniano II. & Martiano Impp. perniciabili & detestando consilio decrevit Romanum Occidentale Imperium funditus excindere, conscripto ad meditatem fævitiam perpetrândam exercitu septingentorum millium : ad cuius nempe erecta signa, tota propè barbaries, locustarum instar, opimioris spe prædæ, convolaret.

quo de numero Gepidæ, Gothi,
Marco-

Anno
Christi
451.

Marcomanni, Suevi, Quadi, Heruli
&c. Qui omnes, quantam stragem
in Galliis ediderint, tristi carmine
cecinit Sidonius Apollinaris in Pa-
negyrico Aviti.

— — — — cecidit citò secta bipenni
Hercynia in sylvas, & Rhenum te-
xuit alno

Et ja terrificis diffuderat Attila turmis
In campos se Belga tuos. — — —

Metensem urbem iam tum incen-
dio vastatam perditamque fuisse te-
statur Gregorius Turonensis cap. 6.
Prosper item patriæ suæ Regij in
Aquitania excidium & cladem lu-
get lib. de Providentia Dei. Bonfini-
us lib. 4. dec. i. plurimas enume-
rat Galliæ urbes, direptas & solo
æquatas, nominatim Constantiam,
Argentinam, Rhemos &c. A quo
belli turbine alias implacabili, ser-

B 5 vatam

Anno Christi 451. vatam tum quidem Basileam, ait ipse, eo-quod Sigismundus Princeps, vel iniquissimis conditionibus cum Attila pactis impendentem vastitatem avertisset.

Hic verò inexplicabilis se obiicit Labyrinthus, si relegenda via & viæ ratio, quâ S. Vrsula, eiùsque aliquot saltem comites, si non Romam, saltem Basileam appulerint. Contrariæ adeo se oppugnant coniectræ, ut quænam certitudine præponderet, pronunciare difficile & ferè temerarium sit. Trucidatas ab Hunnis apud Vbiorum Coloniam, indubitatae est fidei, in eo scilicet à barbaris deprehensas loco, in quem procellosa maris tempestas innocentem classem disjecerat, prout recenset P. Petrus Ribadeneira Societatis IESV, in vita S. Vrsulæ & sociarum, ex Baronio & alijs pluribus scriptoribus. Si ita passas

*Anno
Christi
4510*

pasas Coloniæ admittimus, quâ deinde coniecturâ sustinebimus, Coloniam Basileam longis adeo terrarum spatiis dissipatam prosperâ vel adversâ fortunâ esse deportatas? Et ipsa tamen vetus traditio, & relictâ in Rauracorum terris vestigia, quæ etiamnum post rerum & religionis deflendas perturbationes ab incolis & accolis monstrari possunt, sanctam Ursulam, cum aliquot sodalitij sui Virginibus Basileam venisse testatum faciunt. Visitur Basileæ domus, quæ sanctam Virginem excepterit: atque illam apud Divi Martini, scalam ascendisse, constans hactenus fama viguit. Haud procul ab eadem urbe, in ipso montis vertice, stat ædicula sacra Sanctæ Christianæ, quæ ex Societate Sanctæ Ursulæ & in longis asperisque itineribus, defecta viribus, non sine miraculo, decenter ibidem terra manata

Anno data est, ut fatetur Vrissius lib. I.
Christi Historiarum Basileensium, & cap. 6.
451. Epit. ex veteri Catholicorum traditione. Qua etiam de re extat carmen Sebastiani Brant, I. V. Doctoris sua ætate Basileæ per celebris, dedicatū inter alia Maximiliano I. anno 1495. Deniq; pagus est in agro Rheinfeldensi, Eichselen, in quo tres ex iisdem Virginibus Kunigundis, Mechtildis & Vuibranda, laboribus itineris confectæ, humanæ peregrinationis metam attigerunt, ubi sepultæ sunt. Multos verò exinde post annos, id est, anno 1503. à Raimundo, titulo *Mariæ novæ* presbytero Cardinale ex Comitiis Francofurti celebratis reduce, post accuratissimam indagationem, & patratorum illic miraculorum probata ex æquo testimonia, inventæ & quam maximis fieri potuit, honoribus affectæ sunt. Institutæ hac de causa publicæ celebritati

britati interfuit Lucellensis Abbas,
qui, ut tantæ rei monumentum ali-
quod posteris relinqueret, ad aram
B. Mariæ Virginis, quod de his vir-
ginibus recensuimus, scitè sculptum
& pictum, pio sensu apponi man-
davit.

*Anno
Christi
451.*

Sed nos intricatam hanc con-
troversiam, in qua ipse diu laboravit
Baronius, sub judice relinquamus,
& S. Pantalum Basileensem Antisti-
tem, Coloniæ Martyrium subiisse,
præter rationes in medium allatas,
sufficiat vetus Ecclesiæ Coloniensis
catenata traditio, quæ Sancti huius
Martyris ossa in Basilica SS. Macha-
bæorum debito cultu veneratur, te-
ste Cratepolio de Episcopis Germa-
niæ.

Non negârim, S. Pantalo priores
fuisse Rauracorum Episcopos, Iusti-
nianum, aliósque plures, quorum
nomina temporis vetustas penitus
abole-

*Anno
Christi
451.* aboleverit. Et licet Adelphius, quin-
 quaginta post S. Pantali mortem an-
 nis, Rauracensem Episcopum se no-
 minârit, potuit tamen primus Ba-
 sileensis, & Rauracensis Episcopus,
 adhuc dici S. Pantalus, posterioribus
 saeculis: tum ob Martyrij singulare
 partum huic sancto Præsuli ante ali-
 os decus: tum quia stante Augustâ
 Rauracorum, omnes Rauracenses
 Episcopi audierunt: ea verò dirutâ,
 assurgere ubi cœpit Basilea, repu-
 diato veteri nomine, Basileenses im-
 posterum nuncupabantur; licet, eti-
 am tunc post extructam Basileam
 nonnulli Rauracorum nomen reti-
 nuerint. Post concitatam ab Attila
 horridam belli tempestatem, & stra-
 gem urbium provinciarumque plo-
 rabilem, miserrima Ecclesiæ Galli-
 canæ facies erat, cum labante in
 Galliis Romano Imperio, Burgun-
 diones, Visigothi, Allemanni, Franci
   Idolo-

Idololatræ occuparent omnia, do-
nec sub annum 499. Clodovæus I. <sup>Anno
Christi
499.</sup>
invocato Christo, quem à Chlotilde
uxore, Childerici Burgundiæ regis
filia, nōsse & colere didicit, ad Tol-
biacum Vbiorum vicum, debellavit
Allemannos, victoriāmque pro-
cutus, fines eorum ex utraque Rheni
ripa hostiliter pervasit, ferro flam-
māque devastans obvia, captivis
duræ servituti mancipatis, totam
denique Allemanniam partim fisco
regio, patim suis ducibus, quorum
bellicam virtutem ante alios adver-
terat, in præmium fortitudinis & o-
peræ fidelis addixit. Atque ut Ger-
manos in officio magis contineret,
& ne quid jugi impatientes, turba-
rum imposterum molirentur, eis
Comites præfecit, his Ducem, quem
passim Allemanniæ & Sueviæ Du-
cem nominatum comperic: eo-
quod magna pars Allemariorum,

Suc-

Anno Christi 499. Suevorum gens ea tempestate dice-
retur. Dicasterium etiam Alleman-
niæ sive forensem curiam, Ranck-
uillæ erigere placuit, lectis sede-
cim Comitibus qui criminalibus
causis, alijsve judiciorum discep-
tationibus præcessent. Quæ omnia
ex gestis S. Fridolini manifestius
apparent, quām ut à quoquam in
dubium revocentur. Hunc in mo-
dūm, gementibus sub Francorum
jugo Allemannis, subactis Burgun-
dis & debellatis Visigothis, Clodo-
væus iam Christianus, ita regnum
suum crebris victorijs & armorum
felicitate ad extremos Galliæ fines
amplificaverat, ut ejus postero-
rūmque ductu ac authoritate, col-
lapsa propemodum fides pictasque
per Burgundiam & Franciam reflo-
resceret. Eodem, quo hæc gereban-
tur, tempore, Sequani inferiores,
(qui nunc Alsatæ & Sundgoi no-
minantur)

minantur) Rauraci item & Helvetij,
Allemanniæ Duci suberant. Et quia
Allemanni tardius, quam Burgundi,
& Franci, Christi sacra susceperant,
hinc mirum videri non debet, si illo
ævo interrupta sit Rauracensium E-
piscoporum series, aut eorum no-
mina exciderint. Tandem igitur in
has regiones ex Francia & Burgun-
dia importatam denuo fuisse Evan-
gelij facem per viros Apostolicos è
Divi Benedicti familia, omnino per-
suasum habemus.

Anno
Christi
499.

ADELPHIVS

Rauracorum Episcopus

III.

SVbscripsit Adelphius Rauracensis
(retento primævo titulo) sive Ba-
sileensis Episcopus, primo Concilio
Aurelianensi, cum ceteris Episcopis,

C vo-